

УДК 378.147+614.253.4+616.314

ШЛЯХИ ПОЛІПШЕННЯ ПІДГОТОВКИ СТУДЕНТІВ IV-V КУРСІВ ДО ПІДСУМКОВОЇ ДЕРЖАВНОЇ АТЕСТАЦІЇ НА КАФЕДРІ ДИТЯЧОЇ СТОМАТОЛОГІЇ

Мельничук Г.М., Кріль І.А., Лісецька І.С.

ДВНЗ «Івано-Франківський національний медичний університет», кафедра дитячої стоматології, Івано-Франківськ, Україна, e-mail: ira.kril@gmail.com, lisecka9@gmail.com

Резюме. У статті висвітлено особливості підготовки студентів випускних курсів стоматологічного факультету ДВНЗ «Івано-Франківський національний медичний університет» до підсумкової державної атестації на кафедрі дитячої стоматології в умовах кредитно-трансферної системи.

Після проведеного аналізу результатів попереднього тестування (ректорський контроль із п'ятьох профільних дисциплін) було визначено найскладніші для засвоєння студентами теми із предмету «дитяча терапевтична стоматологія».

Із метою поліпшення засвоєння теоретичного матеріалу, розвитку професійних навичок та вироблення клінічного мислення запропоновано включити до загальної схеми проведення практичних занять із вищезгаданого предмету ситуаційні задачі III і IV рівня складності та додаткове унаочнення (схеми, таблиці, рентгенограми, фотографії, аналізи).

Поєднання різних методів навчання поліпшує якість викладання, зокрема, дає можливість більш зрозуміло та доступно пояснити навчальний матеріал, сприяючи підвищенню рівня теоретичної підготовки студентів, а також вдосконаленню їх професійної майстерності.

Ключові слова: ліцензійний інтегрований іспит «Крок-2. Стоматологія», дитяча терапевтична стоматологія, ситуаційні задачі.

Вступ. Реформування вищої освіти, у тому числі й медичної, передбачає впровадження новітніх освітніх технологій, що дозволяє підготувати майбутніх лікарів, здатних синтезувати набутий теоретичний і практичний матеріал, щоб вірно встановити діагноз та обрати лікування, самостійно прийняти рішення у нестандартних ситуаціях, тобто, розвинути у них клінічне мислення [1, 2, 6].

Атестація випускників вищих навчальних закладів за спеціальністю «стоматологія» складається з двох етапів – ліцензійного інтег-

рованого іспиту «Крок-2. Стоматологія» та практично орієнтованого іспиту, які дозволяють визначати рівень їхньої теоретичної і практичної фахової підготовки. Стандартизований тестовий іспит «Крок-2. Стоматологія» проводиться відповідно до положення про систему ліцензійних інтегрованих іспитів фахівців із вищою освітою напрямів «Медицина», затвердженого наказом МОЗ України від 14.08.98 №251 [3, 4, 5], і здійснюється Державною екзаменаційною комісією та Центром тестування професійної компетентності фахівців із вищою освітою напрям «Медицина» при МОЗ України. Він необхідний для присвоєння кваліфікації фахівця освітньо-кваліфікаційного рівня «спеціаліст», а з наступних років, відповідно до Закону України «Про вищу освіту» – «магістр».

Отже, для удосконалення підготовки студентів до підсумкової атестації необхідно ретельно підходити до процесу викладання фахових предметів, використовуючи різноманітні освітні технології.

Мета дослідження. Поліпшити підготовку студентів IV-V курсів стоматологічного факультету до підсумкової державної атестації з дитячої терапевтичної стоматології на основі розробки і використання ситуаційних задач III-IV рівня складності та додаткового унаочнення.

Матеріали і методи. Підготовка до складання ліцензійного іспиту «Крок-2. Стоматологія» в Івано-Франківському національному медичному університеті передбачає самостійне опрацювання студентами банку тестових завдань із подальшою оцінкою її ефективності шляхом проведення ректорських контролів, на яких визначається рівень знань студентів із п'ятьох профільних дисциплін – терапевтичної, хірургічної, ортопедичної і дитячої (яка включає дитячу терапевтичну стоматологію, дитячу хірургічну стоматологію та ортодонтію) стоматології та загальної медич-

ної практики. На основі аналізу результатів ректорського контролю нами було визначено найскладніші для засвоєння розділи з предмету “дитяча терапевтична стоматологія” і визначено шляхи вирішення цієї проблеми. Для цього працівниками нашої кафедри розроблено ситуаційні задачі III-IV рівня складності для студентів IV і V курсів, а також підготовлено схеми і таблиці, підібрано фотографії клінічних випадків та сформовано банк прицілних рентгенограм і ортопантомограм за розділами дитячої терапевтичної стоматології. Особливої уваги надавалося саме задачам, в умові яких моделювалася реальна клінічна ситуація, яка трапляється в клініці дитячої терапевтичної стоматології. Задачі базувалися на власних клінічних спостереженнях та відповідали програмі.

Ситуаційні задачі застосовувалися нами для перевірки кінцевого рівня знань на практичних заняттях, на підсумкових модульних контролях, при виконанні позааудиторної роботи.

На практичних заняттях після теоретичного розбору теми, оцінки вихідного рівня знань шляхом тестування, відпрацювання практичних навичок біля пацієнта або на фантомах ми пропонували студентам розв'язати клінічну ситуаційну задачу, за умовами якої вони повинні були встановити діагноз, провести диференційну діагностику, обрати додаткові методи обстеження і визначитися з тактикою лікування. Після індивідуальної роботи над задачею кожен студент доповідав, а викладач уточнював та пояснював незрозумілі питання. Крім того, ми практикували колективний розбір студентами ситуаційних задач (особливо на IV курсі), коли, дискутуючи, вони намагалися разом обрати вірну та найоптимальнішу відповідь. Студенти вирішували клінічну ситуацію конкретної дитини, використовуючи не лише знання, отримані на даному занятті, але й знання та навички, отримані на попередніх заняттях та у попередні роки навчання.

Результати дослідження та їх обговорення. Аналіз результатів ректорського контролю з предмету “дитяча терапевтична стоматологія” показав, що найбільше труднощів у студентів виникає при роботі з тестовими завданнями із розділів “Клініка, діагностика, диференційна діагностика і лікування пульпітів і періодонтитів зубів у дітей” та “Захворювання слизової оболонки ротової порожнини у дітей”.

Використання для оцінки знань студентів тестового контролю має такі позитиви:

- 1) уніфікованість, стандартизованість і систематичність;
- 2) раціональне використання часу;
- 3) швидке встановлення зворотного зв'язку зі студентами і визначення вихідного рівня засвоєння матеріалу;
- 4) можливість здійснення перевірки з усього матеріалу, а не вибірково;
- 5) стимуляція студента до саморозвитку та сприяння його психологічній підготовці до складання в майбутньому ліцензійного іспиту „Крок”.

Одночасно практика застосування тестових завдань виявила низку недоліків:

- 1) висока трудомісткість розробки „банк” тестів, що мають стійкі показники надійності та валідності;
- 2) можливість угадування правильної відповіді методом виключення або вибору її наважання, що не відображає реальних знань студента;
- 3) відсутність впливу на розвиток мовленнєвої культури студента.

Для нівелювання недоліків тестування і поліпшення засвоєння проблемних тем, окрім тестування та опитування, ми використовуємо розроблені нами ситуаційні задачі, деталізовані схеми і таблиці, а також аналізуємо велику кількість ортопантомограм, що дозволяє наочно продемонструвати студенту основні відмінності між різними клінічними формами пульпітів і періодонтитів, обґрунтувати вибір методу лікування залежно від стадії формування коренів зубів та від різновиду ускладненого карієсу.

Вивчення етіологічних чинників різновидів та локалізації первинних і вторинних елементів ураження слизової оболонки ротової порожнини за допомогою рисунків, фотографій, аналізів, схем і кейсів/ситуаційних задач дозволило також поліпшити засвоєння матеріалу з розділу “Захворювання слизової оболонки ротової порожнини у дітей”.

Результати контрольних тестувань на заняттях показали, що поєднання різних методів навчання допомагає більш зрозуміло та наочно викладати навчальний матеріал, розвивати професійні навички та сприяти виробленню клінічного мислення, необхідного для подальшої професійної діяльності.

Крім того, нами встановлено, що запропонована схема підготовки студентів сприяє високому рівню закріплення вивченого матеріалу, про що свідчило успішне вирішення

тестів із банку даних не лише на заняттях, а й результати складання дитячої терапевтичної стоматології у 2016-2017 н.р. під час стандартизованого тестового іспиту „Крок-2. Стоматологія”: середній бал склав – 84,9 %, що є вищим за загальнодержавний показник, який становить 80,5 %.

Висновки. 1. Ситуаційні задачі III-IV рівня складності й додаткові унаочнення (схеми, таблиці, рентгенограми, фотографії, аналізи тощо) є ефективною формою оволодіння теоретичним матеріалом з предмету, що вивчається, оскільки їхнє розв’язання і розбір дозволяє краще засвоїти знання про сучасні методи діагностики, диференційної діагностики, лікування захворювань у дітей та є простим і ефективним способом виявлення рівня знань і умінь у студентів.

2. Використовуючи такі ситуаційні задачі, викладач може об’єктивно оцінити не тільки теоретичні знання студента, але і засвоєння практичних навичок.

3. Регулярне, починаючи з перших занять, застосування ситуаційних задач та унаочнення, допомагає студентам навчитися систематизувати й аналізувати навчальний матеріал. Застосування цих засобів під час практичного заняття в поєднанні з традиційним тестуванням сприяє поліпшенню навчання, напрацюванню навичок клінічного мислення та розвитку творчих здібностей студентів.

Література:

1. Медична освіта в світі та в Україні / [І.Є. Булах, О.П. Волосовець, В.Ф. Москаленко та ін.]. – К.: Книга плюс, 2007. – С. 384.
2. Система забезпечення якості підготовки медичних кадрів в Україні / [І.Є. Булах, О.П. Волосовець, В.М. Казаков та ін.]. – К.: Книга плюс, 2007. – 40 с.
3. Про затвердження Положення про систему ліцензійних інтегрованих іспитів фахівців з вищою освітою напрямів “Медицина” і “Фармація”: наказ МОЗ України від 14.08.1998 р. № 251.
4. Лист МОЗ України від 15.04.2014 р. № 08.01-47/10395 “Інструкція щодо оцінювання навчальної діяльності студентів в умовах впровадження Європейської кредитно-трансферної системи організації навчального процесу”.
5. Про затвердження Положення про організацію та порядок проведення державної атестації студентів, які навчаються у вищих навчальних закладах III–IV рівнів акредитації за напрямом підготовки “Медицина”: наказ МОЗ України від 31.01.2005 р. № 53.

6. Левків М.О. Застосування кейс-методу у фаховій підготовці студентів-іноземців на кафедрі терапевтичної стоматології / М.О. Левків // Медична освіта. – 2016. – № 3. – С. 71 – 74.

УДК 378.147+614.253.4+616.314

ПУТИ УЛУЧШЕНИЯ ПОДГОТОВКИ СТУДЕНТОВ IV-V КУРСОВ К ИТОГОВОЙ ГОСУДАРСТВЕННОЙ АТЕСТАЦИИ НА КАФЕДРЕ ДЕТСКОЙ СТОМАТОЛОГИИ

Мельничук Г.М., Криль И.А.,
Лисецкая И.С.

*ГВУЗ «Ивано-Франковский государственный медицинский университет», кафедра детской стоматологии, г.Ивано-Франковск, Украина,
e-mail: ira.kril@gmail.com
lisecka9@gmail.com*

Резюме. В статье освещены особенности подготовки студентов выпускных курсов стоматологического факультета ГВУЗ “Ивано-Франковский национальный медицинский университет” к итоговой государственной аттестации на кафедре детской стоматологии в условиях кредитно-трансферной системы.

После проведенного анализа результатов предварительного тестирования (ректорский контроль из пяти профильных дисциплин) было определено сложные для усвоения студентами темы по предмету “детская терапевтическая стоматология”.

С целью улучшения усвоения теоретического материала, развития профессиональных навыков и выработки клинического мышления предложено включить в общую схему проведения практических занятий по вышеуказанному предмету ситуационные задачи III и IV уровня сложности и дополнительные иллюстрации (схемы, таблицы, рентгенограммы, фотографии, анализы).

Сочетание различных методов обучения улучшает качество преподавания, в частности, дает возможность более понятно и доступно объяснить учебный материал, способствуя повышению уровня теоретической подготовки студентов, а также совершенствованию их профессионального мастерства.

UDC 378.147+614.253.4+616.314

THE WAYS OF IMPROVEMENT OF THE IV-V COURSE STUDENTS PREPARATION TO THE FINAL STATE CERTIFICATION AT THE DEPARTMENT OF PEDIATRIC DENTISTRY

G.M. Melnychuk, S.A. Kril, I.S. Lisetska

*SHEI «Ivano-Frankivsk National Medical University», the Department of Pediatric Dentistry, Ivano-Frankivsk, Ukraine
e-mail: ira.kril@gmail.com
lisecka9@gmail.com*

Abstract. The article highlights the peculiarities of undergraduate students training before the final state certification at the Department of Pediatric Dentistry of Ivano-Frankivsk National Medical University in a credit transfer system.

Analysis of the previous testing results from five profile disciplines has revealed the most difficult themes for mastering. Few topics from the subject “pediatric therapeutic dentistry” were determined by students as “confusing” and “complicated”. Among them are questions from the following chapters: “Clinical manifestation, diagnostics, differential diagnostics and treatment of pulpitis and periodontitis of primary and permanent teeth in children” and “Oral mucosa diseases in children”.

In order to improve the mastery of theoretical material, to develop the professional skills and clinical thinking it is suggested to include situational tasks of III and IV complexity

levels and additional explanations (diagrams, tables, X-rays, photographs, analyzes) in the general scheme of practical classes conducting from the above-mentioned subject.

The combination of different teaching methods improves the quality of teaching. For instance, it makes possible to explain educational material more clearly and accessibly, contributing to raising the level of theoretical knowledge of students, as well as improving their professional skills.

Conclusions. 1. Situational tasks of the III-IV level of complexity and additional explanations (diagrams, tables, X-rays, photographs, analyzes) are an effective form of mastering the theoretical material from the subject being studied. Analysis of the different clinical cases, which are described in such situational tasks, allows to make a decision concerning the choosing of modern diagnostic methods or treatment of dental diseases in children.

2. Using such situational tasks, the teacher can objectively evaluate not only theoretical knowledge of the student, but also the practical skills acquirement. It is a simple and effective way to identify the level of student’s preparation.

3. Regular solving of situational tasks and usage of some illustrative material helps students to structure and analyze the teaching material. In combination with traditional testing, it contributes to better learning, clinical skills and students’ creative thinking developing.

Key words: licensed integrated exam “Krok 2. Dentistry”, pediatric therapeutic dentistry, situational tasks.

Стаття надійшла до редакції 25.01.2018 р